

Kamperfoeliefamiliefeest

In de maanden juni en juli vindt er een uitbundig familiefeest plaats. De kamperfoelifamilie heeft zich in feestkleed gestoken. In de zomerse avondlucht geurt de kamperfoelie, om haar bijzondere gasten, de pijlstaartvlinders, een welkom toe te roepen. Overdag was het bij haar ook al een komen en gaan van bijen en hommels.

Gelderse roos

De Gelderse roos, een ander waardevol lid van de familie, nodigt haar gasten op geheel andere wijze. Bloementaal is veelzijdig, behalve met geur kan ook met kleur gewerkt worden.

Van kleur maakt de Gelderse roos een gretig gebruik, de geur laat ze achterwege. Zij beschikt in haar tuil over tweeërlei bloemvormen. Langs de rand heeft zij de afdeling public relations. Het zijn bloemen die er glanzend uitzien met hun grote witte bloemkroon, hoewel ze niet aan de voortplanting deelnemen. Zij maken reclame onder een apart soort insecten. Het zijn insecten met korte zuiger. Ook vliegen gaan graag op het aanbod in. Zij komen dan op de lokbloemen af, lopen door naar de eigenlijke bloemen van de middenring in de tuil en belanden daar in een overvloedige oase van honing.

De Gelderse roos heeft de honing niet diep weggestopt in diepten van kelk- en kroonbuisjes, nee, de honing ligt open en bloot voor het opnemen. Aangezien de laag honing maar heel dun is, kunnen bijen en hommels er niets mee beginnen. Daarentegen, de insecten met korte zuignut, evenals vliegen, weten er wel goed raad mee. Zij lopen in snel tempo, likkend, over de lekkernij, stoten daarbij tegen helmknoppen en stempels en zorgen zo, en passant, voor de bestuiving. De rode steenvruchten zijn in de winter het resultaat van die bestuiving. Zij geven pas voedsel als „de nood aan de vogel” komt.

Vlier

De vlier maakt gebruik van lokbloemen. Haar groot aantal kleine bloempjes lokt hommel en bij, hoewel de oogst tegenvalt, gezien de afwezigheid van honing. De geur doet ons aangenaam aan en vogels, lijster en merel vooral, zorgen in de herfst voor zaadverspreiding. Een vlier boven op een oude muur, zelfs in een knotwilg, is geen zeldzaamheid.

Kamperfoelie

Nu dan iets over de kamperfoelie. Laten we maar mee doen met de naamsverbastering, vanavond geurt zij er even verrukkelijk om. Kamperfoelie is immers een verdraaiing van het woord caprifolium. Letterlijk vertaald zou dat geiteblad moeten zijn.

De wetenschappelijke naam *Lonicera* is verzonnen door Linnaeus. Hij wilde om de een of andere reden de Duitse botanicus Adam Lonicer eren. De soortnaam *periclymenum* heeft wel degelijk zin. *Periclymenum* wil zeggen: klimplant of slingerplant. Met die toevoeging is aan de kamperfoelie recht gedaan. Zij is een algemeen voorkomende slingerplant in West- en Midden Europa. Zij hoort met de hop tot de rechts windende planten. Dat wil zeggen, hun stengels draaien steeds in een richting west, door noord naar oost en dan verder door het zuiden naar het westen.

Er moet dan wel iets aanwezig zijn, waar om heen geslingerd kan worden. De kamperfoelie vindt zoiets in een struik, een heg of desnoods een paal. De twijgjes strengelen zich om, laten we aannemen, een tak van een of andere struik. De struik heeft er geen hinder van, de kamperfoelie beleeft er plezier aan. Zij kan omhoog klimmen, het zonlicht tegemoet. Zo groeien die beide te samen op. Het kan gebeuren, dat de waardplant sterker in omvang

groeit dan de slingerdwerg van de kamperfoelie. Het gevolg is dan een omstrengeling, die elk jaar inniger, maar duidelijk zichtbaar, wordt. Na jaren zien we in de bast van de waardplant groeven op de plaats, waar kamperfoelie haar slinger heeft. Het is denkbaar, dat na een lang en gelukkig leven, toch een scheiding tussen die twee komt. Een scheiding door de dood, want de omsnoering van de kamperfoelie knijpt de sapvaten van de waardplant af. Die wordt dan gewurmd en de kamperfoelie is de wurger. Geen triest verhaal, zo is het leven in de natuur.

Kamperfoelie draagt dus de naam *Lonicera periclymenum*.

Dat Linnaeus toevlucht nam tot deze naamgeving is misschien te verklaren uit zijn onbekendheid met de plant zelve. Het land van herkomst van alle kamperfoelie ligt in hartje Azië, op de hellingen van het Himalayagebergte. Van daaruit hebben zij hun weg naar Europa gevonden.

Bloeiwijze

De bloeiwijze van kamperfoelie is heel apart. Zij beschikt over een biologische klok, die een dag- en een nachtritme kent, per bloem afgestemd is op een werking van drie dagen, aangevuld met een geursignaal en bestemd voor nectarspeurders. Zo'n nectarspeurder is de glasvleugelpijlstaart. Wanneer de rechtopstaande bloemknop gereed is om zich te openen, wordt de relatie met de glasvleugelpijlstaart tot stand gebracht. De bloemknop neemt de horizontale stand aan, zodat de vlinder zijn lange roltong in de bloem kan steken, om er de honing uit te puren. De vlinder kan zich, dank zij de krachtige vleugelslag, vlak voor de bloem in de lucht staande houden.

De vlinder is aangelokt door de typische kamperfoeliegeur. Die geur is afkomstig van geurcellen in de bloem. De geurverspreiding begint bij het vallen van de avond, het tijdstip waarop schemering- en nachtvlinders hun activiteit beginnen.

Ongeweten speelt de vlinder een rol in het bevruchtingsproces van de plant. De correlatie van de activiteiten van kamperfoelie en glasvleugelpijlstaart vatten we samen onder de naam biologische klok.

P. van Zalinge